

Oppgave 1 - Løsning

Oppgave: Vis at formelen $2 \cdot \sin(u) \cdot \cos(u) = \sin(2u)$ gjelder når $u = 30^\circ$, ved å bruke den gitte trekanten.

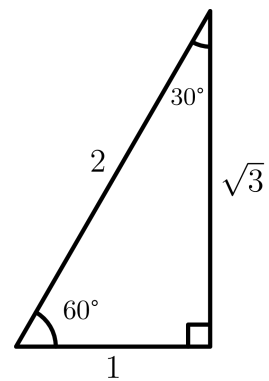
Steg 1: Finn trigonometriske verdier fra trekanten

Fra den rettvinklede trekanten med vinkler 30° , 60° og 90° :

For vinkelen $u = 30^\circ$:

$$\sin(30^\circ) = \frac{\text{motstående katet}}{\text{hypotenus}} = \frac{1}{2}$$

$$\cos(30^\circ) = \frac{\text{hosliggende katet}}{\text{hypotenus}} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Steg 2: Regn ut venstre side

$$2 \cdot \sin(30^\circ) \cdot \cos(30^\circ) = 2 \cdot \frac{1}{2} \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = 2 \cdot \frac{\sqrt{3}}{4} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Steg 3: Regn ut høyre side

Når $u = 30^\circ$, blir $2u = 60^\circ$.

Fra trekanten:

$$\sin(60^\circ) = \frac{\text{motstående katet}}{\text{hypotenus}} = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Steg 4: Sammenlign

$$\text{Venstre side: } 2 \cdot \sin(30^\circ) \cdot \cos(30^\circ) = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

$$\text{Høyre side: } \sin(60^\circ) = \frac{\sqrt{3}}{2}$$

Konklusjon: Venstre side = Høyre side = $\frac{\sqrt{3}}{2}$

Formelen $2 \cdot \sin(u) \cdot \cos(u) = \sin(2u)$ er verifisert for $u = 30^\circ$.

Oppgave 2 - Løsning

Oppgave: Funksjonen f er gitt ved $f(x) = (x - 1)(x + 3)$. Bestem koordinatene til bunnpunktet på grafen til f .

Metode: Bruk nullpunktene

For en andregradsfunksjon på formen $f(x) = (x - x_1)(x - x_2)$ ligger bunnpunktet (eller toppunktet) midt mellom nullpunktene.

Steg 1: Finn nullpunktene

Fra den faktoriserte formen $f(x) = (x - 1)(x + 3)$ kan vi lese av nullpunktene direkte:

$$x - 1 = 0 \quad \Rightarrow \quad x_1 = 1$$

$$x + 3 = 0 \quad \Rightarrow \quad x_2 = -3$$

Steg 2: Finn x-koordinaten til bunnpunktet

x-koordinaten til bunnpunktet er gjennomsnittet av nullpunktene:

$$x_b = \frac{x_1 + x_2}{2} = \frac{1 + (-3)}{2} = \frac{-2}{2} = -1$$

Steg 3: Finn y-koordinaten til bunnpunktet

Sett $x = -1$ inn i funksjonen:

$$f(-1) = ((-1) - 1)((-1) + 3) = (-2) \cdot 2 = -4$$

Svar: Bunnpunktet har koordinatene $\boxed{(-1, -4)}$

Oppgave 3 - Løsning

Oppgave: Funksjonen f er gitt ved $f(x) = x^3 + 7x^2 + 4x - 12$. Løs ulikheten $f(x) < 0$ og illustrer løsningen grafisk ved å lage en skisse.

Steg 1: Faktoriser polynomet

Vi prøver å finne en rot ved å teste enkle verdier:

$$f(1) = 1^3 + 7 \cdot 1^2 + 4 \cdot 1 - 12 = 1 + 7 + 4 - 12 = 0 \quad \checkmark$$

Siden $f(1) = 0$, er $x = 1$ en rot, og $(x - 1)$ er en faktor.

Steg 2: Polynomdivisjon

Vi deler $x^3 + 7x^2 + 4x - 12$ på $(x - 1)$:

$$(x^3 + 7x^2 + 4x - 12) \div (x - 1) = x^2 + 8x + 12$$

$$\begin{array}{r} x^3 \quad + 7x^2 \quad + 4x \quad - 12 \\ -(x^3 \quad - x^2) \\ \hline \quad 8x^2 \quad + 4x \quad - 12 \\ -(8x^2 \quad - 8x) \\ \hline \quad \quad 12x \quad - 12 \\ -(12x \quad - 12) \\ \hline \quad \quad \quad 0 \end{array}$$

Resultat:

$$x^3 + 7x^2 + 4x - 12 = (x - 1)(x^2 + 8x + 12)$$

Steg 3: Faktoriser andregradsuttrykket

$$x^2 + 8x + 12 = (x + 2)(x + 6)$$

Fullstendig faktorisering:

$$f(x) = (x - 1)(x + 2)(x + 6)$$

Steg 4: Finn nullpunktene

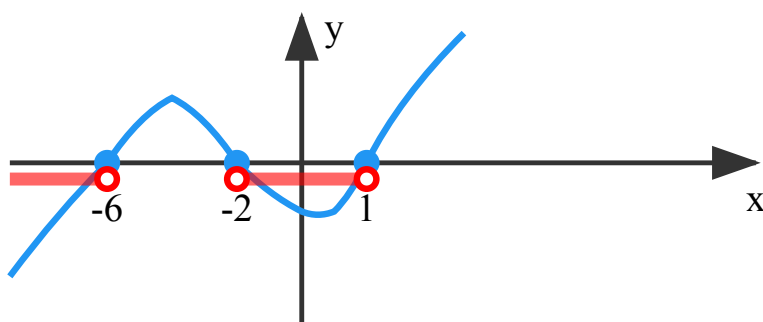
Nullpunktene er: $x = 1$, $x = -2$, og $x = -6$

Steg 5: Fortegnsskjema

For et tredjegradspolynom med positiv ledende koeffisient:

x	$x < -6$	-6	$-6 < x < -2$	-2	$-2 < x < 1$	1	$x > 1$
$f(x)$	$-$	0	$+$	0	$-$	0	$+$

Steg 6: Grafisk illustrasjon

Røde områder viser hvor $f(x) < 0$

Svar: $f(x) < 0$ når

$$x < -6 \quad \text{eller} \quad -2 < x < 1$$

På intervallform: $x \in \langle \leftarrow, -6 \rangle \cup \langle -2, 1 \rangle$

Oppgave 4 - Løsning

Oppgave: I koordinatsystemet har vi en sirkel med radius $r = 1$. Punktet $P(0,64, 0,77)$ ligger på sirkelen ved vinkelen 50° .

- a) Er $\tan 50^\circ > 1$? Husk å begrunne svaret ditt.
- b) Er $\tan 130^\circ > 0$? Husk å begrunne svaret ditt.

Bakgrunn: Enhetssirkelen

For enhetssirkelen (radius = 1) gjelder:

- $\cos(\theta) = x$ -koordinaten
- $\sin(\theta) = y$ -koordinaten
- $\tan(\theta) = \frac{\sin(\theta)}{\cos(\theta)} = \frac{y}{x}$

Fra figuren: $P(0,64, 0,77)$ ligger ved 50° , så $\cos(50^\circ) = 0,64$ og $\sin(50^\circ) = 0,77$.

a) Er $\tan 50^\circ > 1$?

$$\tan(50^\circ) = \frac{\sin(50^\circ)}{\cos(50^\circ)} = \frac{0,77}{0,64} \approx 1,20$$

Siden $\sin(50^\circ) = 0,77 > 0,64 = \cos(50^\circ)$, blir brøken større enn 1.

Svar a): Ja, $\tan 50^\circ > 1$ fordi $\sin(50^\circ) > \cos(50^\circ)$.

b) Er $\tan 130^\circ > 0$?

130° ligger i **andre kvadrant** (mellom 90° og 180°).

I andre kvadrant:

- $\sin(130^\circ) > 0$ (y-koordinaten er positiv)
- $\cos(130^\circ) < 0$ (x-koordinaten er negativ)

$$\tan(130^\circ) = \frac{\sin(130^\circ)}{\cos(130^\circ)} = \frac{\text{positiv}}{\text{negativ}} = \text{negativ}$$

Svar b): Nei, $\tan 130^\circ < 0$ fordi i andre kvadrant er sinus positiv og cosinus negativ, noe som gir negativ tangens.

DEL 2

Med hjelpemidler

Oppgave 1 - Løsning

Oppgave: Funksjonen $P(x) = 3600 \cdot 0,85^x + 600$ viser antall personer som abonnerer på papirutgaven av en avis x år etter 2010.

a) Antall abonnenter i 2010 (to metoder)

Metode 1: Sett inn $x = 0$

I 2010 er $x = 0$:

$$P(0) = 3600 \cdot 0,85^0 + 600 = 3600 \cdot 1 + 600 = 4200$$

Metode 2: Tolkning av funksjonsuttrykket

Funksjonen $P(x) = 3600 \cdot 0,85^x + 600$ er på formen $a \cdot b^x + c$.

Startverdien (når $x = 0$) er $a + c = 3600 + 600 = 4200$.

Svar a): Det var **4200** abonnenter på papirutgaven i 2010.

b) Stigningstall til sekanten

Vi finner først funksjonsverdiene:

$$P(4) = 3600 \cdot 0,85^4 + 600 = 3600 \cdot 0,522 + 600 \approx 2479$$

$$P(14) = 3600 \cdot 0,85^{14} + 600 = 3600 \cdot 0,103 + 600 \approx 971$$

Stigningstallet til linjen gjennom $(4, P(4))$ og $(14, P(14))$:

$$a = \frac{P(14) - P(4)}{14 - 4} = \frac{971 - 2479}{10} = \frac{-1508}{10} = -150,8$$

Svar b): Stigningstallet er ≈ -151 .

Praktisk tolkning: I gjennomsnitt mistet papirutgaven ca. 151 abonnenter per år i perioden fra 2014 til 2024.

c) Momentan vekstfart når $x = 10$

Vi deriverer $P(x)$:

$$P'(x) = 3600 \cdot 0,85^x \cdot \ln(0,85) = 3600 \cdot \ln(0,85) \cdot 0,85^x$$

Vi setter inn $x = 10$:

$$P'(10) = 3600 \cdot \ln(0,85) \cdot 0,85^{10} \approx 3600 \cdot (-0,1625) \cdot 0,1969 \approx -115,2$$

Svar c): Den momentane vekstfarten når $x = 10$ er ≈ -115 .

Praktisk tolkning: I 2020 (når $x = 10$) minket antall papirabonnenter med ca. 115 personer per år.

d) Når overstiger digital papir?

Digital i 2019: 1000 abonnenter. Vokser med 5,5% per år.

Modell for digital ($t = \text{år etter 2019}$):

$$D(t) = 1000 \cdot 1,055^t$$

Vi må sammenligne med papir. År 2019 tilsvarer $x = 9$ i $P(x)$.

For år t etter 2019 (dvs. $x = 9 + t$):

$$P(9 + t) = 3600 \cdot 0,85^{9+t} + 600$$

Vi løser $D(t) = P(9 + t)$:

$$1000 \cdot 1,055^t = 3600 \cdot 0,85^{9+t} + 600$$

Ved numerisk løsning (CAS/grafisk) får vi $t \approx 3,1$.

År: $2019 + 3,1 \approx 2022$

Svar d): Det var for første gang flere digitale abonnenter enn papirabonnenter i 2022.

Oppgave 2 - Løsning

Oppgave: Maria lager en stjerne av 12 likesidede trekanter med sidelengde 4. Ved Pytagoras har hun funnet at arealet er $48\sqrt{3}$. Vis at du kan komme fram til samme resultat ved å bruke trigonometri.

Løsning med trigonometri

For en likesidet trekant med side s er alle vinkler 60° .

Arealformel med trigonometri:

$$A = \frac{1}{2} \cdot s \cdot s \cdot \sin(60^\circ) = \frac{1}{2} s^2 \sin(60^\circ)$$

Med $s = 4$:

$$A_{\text{én trekant}} = \frac{1}{2} \cdot 4^2 \cdot \sin(60^\circ) = \frac{1}{2} \cdot 16 \cdot \frac{\sqrt{3}}{2} = \frac{16\sqrt{3}}{4} = 4\sqrt{3}$$

Totalt areal for 12 trekanter:

$$A_{\text{total}} = 12 \cdot 4\sqrt{3} = 48\sqrt{3}$$

Svar: Ved å bruke arealformelen $A = \frac{1}{2}ab \sin(C)$ får vi arealet $48\sqrt{3}$, som stemmer med Marias svar.

Oppgave 3 - Løsning

Oppgave: En rasjonal funksjon f har asymptotene $x = 2$ og $y = 4$. Nullpunktet er $x = -3$. Bestem et mulig funksjonsuttrykk $f(x)$.

Resonnement

Vertikal asymptote $x = 2$: Nevneren må ha en faktor $(x - 2)$.

Horisontal asymptote $y = 4$: Forholdet mellom ledende koeffisienter i teller og nevner må være 4.

Nullpunkt $x = -3$: Telleren må ha en faktor $(x + 3)$.

Konstruksjon av funksjonen

Vi starter med grunnformen:

$$f(x) = \frac{a(x + 3)}{x - 2}$$

For at den horisontale asymptoten skal være $y = 4$, må $a = 4$:

$$f(x) = \frac{4(x + 3)}{x - 2} = \frac{4x + 12}{x - 2}$$

Verifisering

- Vertikal asymptote: $x - 2 = 0 \Rightarrow x = 2$ ✓
- Horisontal asymptote: $\lim_{x \rightarrow \infty} \frac{4x+12}{x-2} = \frac{4}{1} = 4$ ✓
- Nullpunkt: $4x + 12 = 0 \Rightarrow x = -3$ ✓

Svar: Et mulig funksjonsuttrykk er

$$f(x) = \frac{4(x + 3)}{x - 2} = \frac{4x + 12}{x - 2}$$

Oppgave 4 - Løsning

Oppgave: $n!$ (n fakultet) er produktet av alle naturlige tall fra 1 til n .

- Lag et program som regner ut $n!$. Bruk det til å regne ut $5!$, $10!$ og $15!$
- Gjør rede for hvilke faktorer som gjør at det er 24 nuller i slutten av $100!$

a) Program for $n!$

```
def fakultet(n):
    resultat = 1
    for i in range(1, n + 1):
        resultat = resultat * i
    return resultat

print("5! =", fakultet(5))
print("10! =", fakultet(10))
print("15! =", fakultet(15))
```

Resultater:

$$5! = 120$$

$$10! = 3\,628\,800$$

$$15! = 1\,307\,674\,368\,000$$

Svar a): $5! = 120$, $10! = 3\,628\,800$, $15! = 1\,307\,674\,368\,000$

b) Antall nuller i $100!$

En null på slutten kommer fra faktoren $10 = 2 \times 5$.

Det er mange flere faktorer av 2 enn 5 i $100!$, så antall nuller bestemmes av antall faktorer av 5.

Vi teller faktorer av 5:

- Tall delelig med 5: $\lfloor 100/5 \rfloor = 20$ (gir 20 faktorer av 5)
- Tall delelig med 25: $\lfloor 100/25 \rfloor = 4$ (gir 4 ekstra faktorer av 5)
- Tall delelig med 125: $\lfloor 100/125 \rfloor = 0$

Totalt antall faktorer av 5:

$$20 + 4 + 0 = 24$$

Svar b): 100! har **24 nuller** på slutten fordi det er 24 faktorer av 5 i produktet. Tallene 5, 10, 15, ..., 100 bidrar med én faktor av 5 hver (20 stk), og tallene 25, 50, 75, 100 bidrar med én ekstra faktor av 5 hver (4 stk).

Oppgave 5 - Løsning

Oppgave: Tredjegradsfunksjonen $f(x) = ax^3 + bx^2 + cx + d$ oppfyller:

- Grafen går gjennom punktet $(2, 6)$
- Punktet $(-2, 8)$ er et toppunkt
- Tangenten i punktet $(3, f(3))$ har stigningstall 4

Bestem a , b , c og d .

Setter opp likningssystem

Den deriverte er $f'(x) = 3ax^2 + 2bx + c$.

Likning 1: Grafen går gjennom punktet $(2, 6)$, derfor er $f(2) = 6$:

$$a \cdot 2^3 + b \cdot 2^2 + c \cdot 2 + d = 6 \quad \Rightarrow \quad 8a + 4b + 2c + d = 6$$

Likning 2: Punktet $(-2, 8)$ er et toppunkt, så grafen går gjennom dette punktet. Derfor er $f(-2) = 8$:

$$a \cdot (-2)^3 + b \cdot (-2)^2 + c \cdot (-2) + d = 8 \quad \Rightarrow \quad -8a + 4b - 2c + d = 8$$

Likning 3: Siden $(-2, 8)$ er et toppunkt, er tangenten horisontal der. Derfor er $f'(-2) = 0$:

$$3a \cdot (-2)^2 + 2b \cdot (-2) + c = 0 \quad \Rightarrow \quad 12a - 4b + c = 0$$

Likning 4: Tangenten i punktet $(3, f(3))$ har stigningstall 4, derfor er $f'(3) = 4$:

$$3a \cdot 3^2 + 2b \cdot 3 + c = 4 \quad \Rightarrow \quad 27a + 6b + c = 4$$

Løser likningssystemet med CAS

Vi bruker GeoGebra CAS til å løse likningssystemet:

CAS **Løs**
Løser en eller flere likninger i valgte linjer

1	$\rightarrow f(x) := a x^3 + b x^2 + c x + d$
2	$f(2)=6$ $\rightarrow 8 a + 4 b + 2 c + d = 6$
3	$f(-2)=8$ $\rightarrow -8 a + 4 b - 2 c + d = 8$
4	$f'(-2)=0$ $\rightarrow 12 a - 4 b + c = 0$
5	$f'(3)=4$ $\rightarrow 27 a + 6 b + c = 4$
6	$\{\$2, \$3, \$4, \$5\}$ Løs: $\left\{ \left\{ a = \frac{3}{20}, b = \frac{7}{40}, c = -\frac{11}{10}, d = \frac{63}{10} \right\} \right\}$
7	

Svar: $a = \frac{3}{20}, \quad b = \frac{7}{40}, \quad c = -\frac{11}{10}, \quad d = \frac{63}{10}$

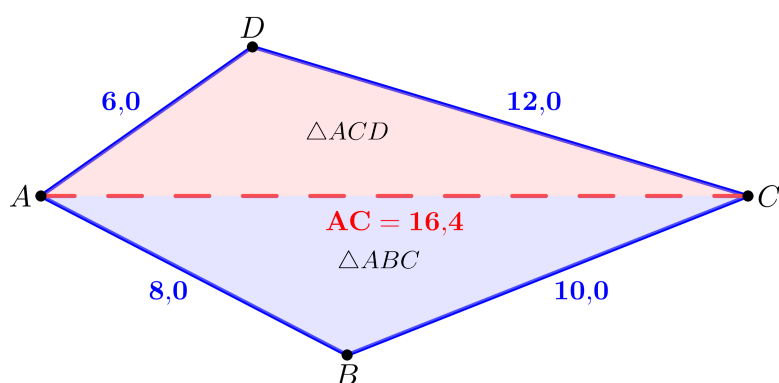
Oppgave 6 - Løsning

Oppgave: Figuren ABCD har $AD = 6,0$, $BC = 10,0$, $AC = 16,4$, $DC = 12,0$, $AB = 8,0$.

a) Isabel: Bruk sidelengdene til å finne arealet.

b) Anniken: Bruk vinklene $\angle A = 62,5^\circ$, $\angle C = 38,3^\circ$, $\angle ABD = 45,5^\circ$, $\angle CBD = 85,5^\circ$ til å finne arealet.

a) Isabels metode (med sidelengder)

a) Isabels metode: Bruk sidelengdene

Kjent informasjon fra oppgaven:

- $AD = 6,0$, $BC = 10,0$, $AC = 16,4$, $DC = 12,0$, $AB = 8,0$

Vi deler firkanten i to trekanter ved diagonalen AC : trekant $\triangle ADC$ og trekant $\triangle ABC$.

Cosinussetningen

For en trekant med sider a , b , c og vinkel C (motsatt side c) gjelder:

$$c^2 = a^2 + b^2 - 2ab \cos(C)$$

Arealsetningen

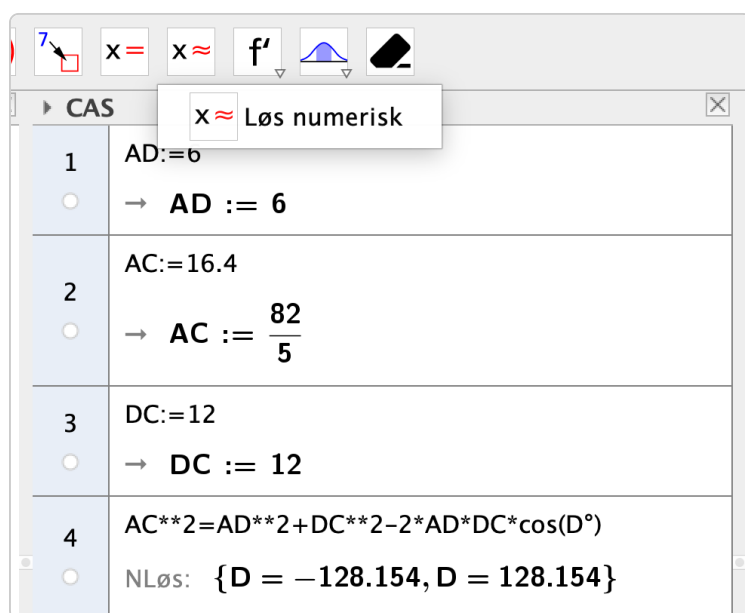
Arealet av en trekant med to sider a og b og mellomliggende vinkel C er:

$$\text{Areal} = \frac{1}{2} \cdot a \cdot b \cdot \sin(C)$$

Beregning med GeoGebra CAS

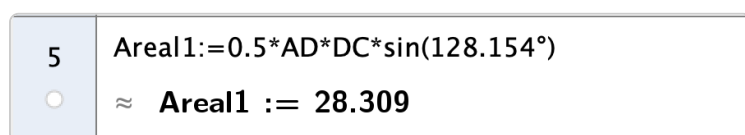
Trekant ADC:

Vi definerer sidelengdene og bruker cosinussetningen til å finne vinkel D :

Fra CAS: $AC^2 = AD^2 + DC^2 - 2 \cdot AD \cdot DC \cdot \cos(D)$ gir $D = 128,154^\circ$

Arealet av $\triangle ADC$ med arealsetningen:

$$\text{Areal}_1 = \frac{1}{2} \cdot AD \cdot DC \cdot \sin(128,154^\circ) = \frac{1}{2} \cdot 6 \cdot 12 \cdot \sin(128,154^\circ) \approx 28,31$$

Trekant ABC:

Vi bruker samme fremgangsmåte for trekant ABC :

6	AB:=8 ≈ AB := 8
7	BC:=10 ≈ BC := 10
8	AC**2=AB**2+BC**2-2*AB*BC*cos(B°) NLøs: {B = -130.996, B = 130.996}
9	Areal2:= 0.5*AB*BC*sin(130.996°) ≈ Areal2 := 30.19

Fra CAS: $AC^2 = AB^2 + BC^2 - 2 \cdot AB \cdot BC \cdot \cos(B)$ gir $B = 130,996^\circ$

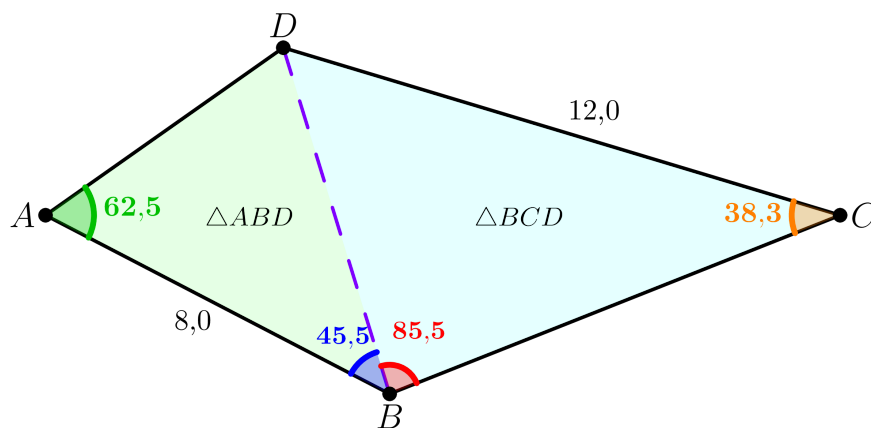
$$\text{Areal}_2 = \frac{1}{2} \cdot AB \cdot BC \cdot \sin(130,996^\circ) = \frac{1}{2} \cdot 8 \cdot 10 \cdot \sin(130,996^\circ) \approx 30,19$$

Totalt areal:

10	Areal:=Areal1+Areal2 ≈ Areal := 58.499

Svar a): Arealet er $\text{Areal}_1 + \text{Areal}_2 \approx 28,31 + 30,19 = \boxed{58,5}$

b) Annikens metode (med vinkler)

Annikens metode: Bruk vinklene

Kjent informasjon:

- Fra figuren: $AB = 8,0$ og $DC = 12,0$
- Vinkler: $\angle DAB = 62,5^\circ$, $\angle BCD = 38,3^\circ$, $\angle ABD = 45,5^\circ$, $\angle DBC = 85,5^\circ$

Vi deler firkanten i to trekanter ved diagonalen BD .

Sinussetningen

For en trekant med sider a, b, c og motstående vinkler A, B, C gjelder:

$$\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C}$$

Beregning med GeoGebra CAS

Trekant ABD:

Vinkelsummen gir: $\angle ADB = 180^\circ - 62,5^\circ - 45,5^\circ = 72^\circ$

Vi bruker sinussetningen til å finne AD :

1	$AD/\sin(45.5^\circ)=8/\sin(72^\circ)$
☐	NLøs: {AD = 6}

Areal av $\triangle ABD$ med arealsetningen:

2	$\text{Areal\_1}:=0.5*8*6*\sin(62.5^\circ)$
☐	$\approx$ Areal₁ := 21.288

$$A_{ABD} = \frac{1}{2} \cdot AB \cdot AD \cdot \sin(\angle DAB) = \frac{1}{2} \cdot 8 \cdot 6 \cdot \sin(62,5^\circ) \approx 21,29$$

Trekant BCD:

Vinkelsummen gir: $\angle BDC = 180^\circ - 38,3^\circ - 85,5^\circ = 56,2^\circ$

Vi bruker sinussetningen til å finne BC :

3	$BC/\sin(56.2^\circ)=12/\sin(85.5^\circ)$ NLøs: {BC = 10.003}

Areal av $\triangle BCD$ med arealsetningen:

4	$\text{Areal}_2:=0.5*12*10*\sin(38.3^\circ)$ $\approx \text{Areal}_2 := 37.187$

$$A_{BCD} = \frac{1}{2} \cdot DC \cdot BC \cdot \sin(\angle BCD) = \frac{1}{2} \cdot 12 \cdot 10 \cdot \sin(38,3^\circ) \approx 37,19$$

Totalt areal:

5	$\text{Areal}=\text{Areal}_1+\text{Areal}_2$ $\approx \text{Areal} = 58.475$

Svar b): Arealet er $A_{ABD} + A_{BCD} \approx 21,29 + 37,19 = \boxed{58,5}$

Oppgave 7 - Løsning

Oppgave: Else skal lage en grønnsakhage med tre områder: et rektangel i midten og to likebeinte rettvinklede trekanter på sidene. Hun har 100 m gjerde totalt.

Oppsett av problemet

La x være katetene i trekantene og y være bredden på rektangelet. Høyden på rektangelet er da også x .

Gjerde (alle linjer):

- Bunn: $x + y + x = 2x + y$
- To hypotenususer: $2 \cdot x\sqrt{2} = 2\sqrt{2}x$
- Topp av rektangel: y
- To indre vertikale vegger: $2x$

Total gjerde:

$$2x + y + 2\sqrt{2}x + y + 2x = (4 + 2\sqrt{2})x + 2y = 100$$

Vi løser for y :

$$y = \frac{100 - (4 + 2\sqrt{2})x}{2} = 50 - (2 + \sqrt{2})x$$

Areal:

$$A = \text{rektangel} + 2 \text{ trekanter} = xy + 2 \cdot \frac{x^2}{2} = xy + x^2$$

a) Areal når $x = 8$ m

Først finner vi y :

$$y = 50 - (2 + \sqrt{2}) \cdot 8 = 50 - (2 + 1,414) \cdot 8 = 50 - 27,31 = 22,69 \text{ m}$$

Arealet blir:

$$A = xy + x^2 = 8 \cdot 22,69 + 8^2 = 181,5 + 64 = 245,5 \text{ m}^2$$

Svar a): Arealet blir $245,5 \text{ m}^2$ når katetene er 8 m.

b) Oversikt over areal for ulike verdier av x

$x \text{ (m)}$	$y \text{ (m)}$	$A \text{ (m}^2\text{)}$
4	36,3	161,4
6	29,5	213,1
8	22,7	245,5
10	15,9	258,6
12	9,0	252,5
14	2,2	227,1

Svar b): Tabellen viser at arealet er størst når $x \approx 10 \text{ m}$.

c) Modell for arealet $A(x)$

Vi setter uttrykket for y inn i arealformelen:

$$A(x) = x \cdot (50 - (2 + \sqrt{2})x) + x^2$$

$$A(x) = 50x - (2 + \sqrt{2})x^2 + x^2 = 50x - (1 + \sqrt{2})x^2$$

Svar c): Modellen er $A(x) = 50x - (1 + \sqrt{2})x^2$

d) Maksimalt areal

Vi deriverer og setter lik null:

$$A'(x) = 50 - 2(1 + \sqrt{2})x = 0$$

$$x = \frac{50}{2(1 + \sqrt{2})} = \frac{25}{1 + \sqrt{2}}$$

Vi rasjonaliserer nevneren:

$$x = \frac{25}{1 + \sqrt{2}} \cdot \frac{1 - \sqrt{2}}{1 - \sqrt{2}} = \frac{25(1 - \sqrt{2})}{1 - 2} = \frac{25(1 - \sqrt{2})}{-1} = 25(\sqrt{2} - 1)$$

$$x = 25(\sqrt{2} - 1) \approx 25 \cdot 0,414 \approx 10,36 \text{ m}$$

Svar d): Katetlengden som gir størst areal er $x = 25(\sqrt{2} - 1) \approx 10,4 \text{ m}$

e) Gyldighetsområde

Vi må ha:

- $x > 0$ (katetene må ha positiv lengde)
- $y > 0$ (rektangelet må ha positiv bredde)

Fra $y > 0$:

$$50 - (2 + \sqrt{2})x > 0$$

$$x < \frac{50}{2 + \sqrt{2}} = \frac{50}{3,414} \approx 14,64$$

Svar e): Gyldighetsområdet er $0 < x < \frac{50}{2 + \sqrt{2}} \approx 14,6 \text{ m}$